

PREOCUPACIONS CIUTADANES (XXIX)

LA PERCEPCIÓ DE LA SEGURETAT EN ÈPOCA DE CRISI

Aquesta és la sisena investigació que, des de l'any 2002, la Fundació Gadeso realitza amb l'objectiu de conèixer el nivell de percepció dels ciutadans i ciutadanes sobre la seguretat, entesa de manera global i contemplada des de diversos àmbits. En aquest número de Quaderns Gadeso reflectim els resultats més rellevants de la investigació de 2010: l'índex de victimització, global i desglossat per illes; i les "situacions" que provoquen inseguretat i els seus nivells d'importància i satisfacció. A més, a la darrera pàgina hi trobareu una anàlisi sobre quins són els principals "factors d'inseguretat" a Balears.

A la secció "Estudis i investigacions" de la nostra pàgina web, www.gadeso.org, hi podeu trobar la investigació completa.

Primer de tot cal definir el que entenem per **Índex de victimització**: número de ciutadans i ciutadanes (en base 1.000) que reconeixen haver sofert en el darrer any, tant a nivell personal com en el seu entorn més proper, un o més fets considerats com a delictes o faltes.

L'anàlisi de la percepció ciutadana de la seguretat és una tasca complexa. Sens dubte, té molt a veure amb els **fets objectius i "reals"**, però també amb les **incerteses** relacionades amb altres situacions personals i col·lectives. Si a això hi sumam el protagonisme indiscutible de la crisi socioeconòmica, **la percepció d'inseguretat tendeix a augmentar**, perquè inclou, de manera inconscient, factors no tangibles: presència d'immigrants, atur i inestabilitat laboral, futur dels fills, dificultats en l'economia domèstica...

En qualsevol cas, i encara que la percepció d'inseguretat augmenti, aquest **increment es suavitza** en relació amb l'anterior investigació (any 2009).

A la taula número 1 es reflecteix aquest índex de victimització, desglossat per **illes** i per cada un dels **àmbits** en què s'ha dividit la investigació.

Observant-la queda palès que a **Eivissa** és on es registra un índex major de victimització, mentre que a **Formentera** aquesta xifra és la menor de les illes.

Per àmbits, els fets contra el **vehicle** es situen en primer lloc, no només pel robatori del cotxe, sinó també per la sustracció d'objectes (ràdio, cedés...) i pel vandalisme sobre els vehicles. En segon lloc hi trobam l'**habitatge**, on s'ha de ressaltar l'augment de robatoris, furts i actes vandàlics a les segones residències. Per altra banda, augmenta sensiblement la percepció d'inseguretat respecte a la **persona física**, encara que passa del tercer al quart lloc per l'increment experimentat pels fets contra el **comerç**, reflectits no només en robatoris i furts als establiments sinó també en els actes vandàlics.

TAULA N°1

ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ A LES ILLES BALEARS (per cada 1.000 habitants)

	ILLES BALEARS	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
VEHICLES	124,8	124,7	115,7	161,9	96,8
SEGURETAT PERSONAL	42,9	39,5	32,0	64,1	36,1
HABITATGE	113,3	133,4	91,8	155,4	72,7
COMERÇ	45,1	46,9	28,5	78,7	26,1
ÍNDEX GLOBAL	326,1	344,5	268,0	460,1	231,7

Font: Seguretat i victimització a Balears 2010

LA IMMIGRACIÓ I L'ATUR GENEREN INSEGURETAT

A les illes de Mallorca i Eivissa la **presència d'immigrants** i les **persones sense feina** són les principals situacions que causen inseguretat. Darrere aquesta percepció hi trobam, com ja s'ha indicat, els efectes de la crisi socioeconòmica que estam patint. A la investigació de 2009 ja s'indicava com la presència d'immigrants preocupava perquè se'ls veia com a competència laboral a uns temps on la feina és un bé escàs. A més, s'apuntava que l'existència de persones sense feina, i una certa presència d'aquestes al carrer, es considerava una causa d'inseguretat.

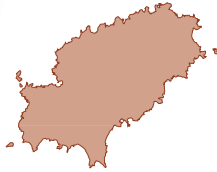
Com es pot veure a les taules de sota, es repeteixen pràcticament totes les situacions observades a l'anterior investigació, encara que amb una intensitat significativament superior. La preocupació per la **petita delinqüència** i les **bandes juvenils** també està molt lligada a la situació de crisi i de manca de feina: furts a comerços, sensació de proliferació de conflictes entre bandes de joves (normalment desocupats), consum d'alcohol i drogues al carrer... són situacions que generen inseguretat entre la ciutadania.

MALLORCA		2009			2010		
		Imp.	Sat.		Imp.	Sat.	
	Immigració	8,1	3,0	1	9,1	2,8	Immigració
	Persones sense feina	7,9	3,2	2	8,6	2,9	Persones sense feina
	Petita delinqüència	7,6	3,6	3	8,3	3,2	Petita delinqüència
	Bandes juvenils	7,5	3,5	4	7,6	3,3	Bandes juvenils
	Degradació urbana i social	7,5	3,4	5	7,4	3,6	Gamberrisme
	Inseguretat béns personals	7,4	3,6	6	7,4	3,6	Inseguretat per transitar
	Inseguretat persona física	7,4	3,5	7	7,4	3,6	Inseguretat béns personals
MITJANA GLOBAL		7,2	3,8		7,4	3,6	MITJANA GLOBAL

Font: Seguretat i victimització a Balears 2010

Com es pot veure a la taula 2, el nivell d'importància, i per tant de preocupació, respecte a les set situacions que més provoquen inseguretat, ha augmentat a Mallorca respecte l'any 2009. Es situen en primer lloc, i de manera molt rellevant, la presència d'immigrants, les **persones sense feina** i la **petita delinqüència**.

En referència al grau de **satisfacció** envers aquestes situacions, cal destacar que és clarament negativa, i amb un significatiu descens en comparació a l'anterior investigació. Per últim, ressaltar que les dues situacions que més preocupen són les que presenten una satisfacció més negativa.

TAULA N° 3		2009			2010		
		Imp.	Sat.		Imp.	Sat.	
	Immigració	8,5	3,0	1	9,3	2,5	Immigració
	Persones sense feina	8,4	3,2	2	8,7	2,7	Persones sense feina
	Petita delinqüència	8,0	3,8	3	8,5	2,8	Petita delinqüència
	Gamberrisme	7,9	3,8	4	8,1	2,8	Gamberrisme
	Bandes juvenils	7,9	3,8	5	7,9	2,6	Bandes juvenils
	Inseguretat persona física	7,5	3,7	6	7,2	3,8	Drogoaddicció
	Drogoaddicció	7,1	4,0	7	7,1	2,5	Gran delinqüència
MITJANA GLOBAL		7,1	3,9		7,3	3,3	MITJANA GLOBAL

Font: Seguretat i victimització a Balears 2010

Igual que a Mallorca, els **immigrants**, els **aturats** i la petita delinqüència són les situacions que més preocupen a la ciutadania eivissenca i, a més, amb una importància molt elevada. Cal destacar que la **drogoaddicció** i els seus entorns experimenta un lleuger augment en comparació amb 2009.

El que més crida l'atenció observant la taula número 3 són les rellevants disminucions dels nivells de **satisfacció** dels eivissencs i eivissenques envers les principals situacions que provoquen inseguretat. Una vegada més, cal emmarcar aquestes percepcions negatives dins la situació de crisi socioeconòmica actual.

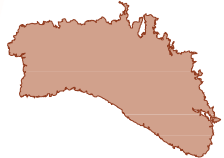
PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT MENYS INTENSA

Tal i com es pot comprovar, a Menorca i a Formentera és allà on es registren els índex més baixos de victimització i, al mateix temps, les situacions que poden impactar en la percepció d'inseguretat tenen menys intensitat. El nivell de satisfacció envers aquestes situacions és el menys negatiu de les illes.

La primera preocupació destacada a Menorca fa referència a la **inseguretat dels béns personals**, seguida de les **bandes juvenils**, de les **persones sense feina** i la **presència d'immigrants**. Per part seva, els formenterencs situen entre les principals situacions d'inseguretat el **gamberrisme** i la **petita delinqüència**, i també destaquen els **aturats** i les **bandes juvenils**.

Per últim, cal destacar a les dues illes l'aparició entre els principals elements d'inseguretat la **destrossa i/o manca de manteniment de mobiliari urbà**, que també es relaciona amb les bandes juvenils, el gamberrisme i, en últim terme, amb la **petita delinqüència**.

TAULA N° 4

		2009			2010			
		Imp.	Sat.		Imp.	Sat.	MENORCA	
Petita delinqüència	7,7	4,4	1	8,2	4,3	Inseguretat béns personals		
Bandes juvenils	7,1	4,5	2	7,5	4,2	Bandes juvenils		
Inseguretat béns personals	7,0	4,6	3	7,4	4,3	Persones sense feina		
Persones sense feina	6,9	4,3	4	7,4	4,3	Immigració		
Destrossa béns públics	6,8	4,7	5	7,2	4,2	Gamberrisme		
Immigració	6,7	4,3	6	7,1	4,3	Inseguretat persones físiques		
Inseguretat persona física	6,5	4,6	7	6,8	4,3	Petita delinqüència		
MITJANA GLOBAL	6,2	4,3		6,5	4,5	MITJANA GLOBAL		

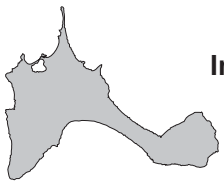
Font: Seguretat i victimització a Balears 2010

El nivell d'importància (preocupació) a Menorca respecte les situacions que poden provocar inseguretat és més baix que a Mallorca i a Eivissa, però s'ha de destacar l'augment que ha experimentat en referència a l'any 2009, especialment pel que fa a la **inseguretat dels béns personals**, que passa a ocupar el primer lloc.

La presència de **persones sense feina** i els **immigrants** com competència laboral també es situen entre les principals situacions pels menorquins i menorquines. Com es pot comprovar, i igual que passa a la resta de les illes, el nivell de satisfacció presenta una lenta però contínua disminució, encara que siguin les menys negatives de Balears.

FORMENTERERA

TAULA N° 5

		2009			2010			
		Imp.	Sat.		Imp.	Sat.	FORMENTERERA	
Gamberrisme	7,5	4,2	1	7,7	4,1	Gamberrisme		
Petita delinqüència	7,4	4,2	2	7,5	4,1	Petita delinqüència		
Inseguretat béns personals	7,0	5,0	3	7,3	4,0	Persones sense feina		
Persones sense feina	7,0	4,5	4	7,3	4,0	Bandes juvenils		
Destrossa béns públics	7,0	4,7	5	7,1	4,0	Inseguretat béns personals		
Drogoaddicció	6,3	4,7	6	7,1	4,0	Destrossa béns públics		
Immigració	6,0	4,9	7	7,1	4,3	Drogoaddicció		
MITJANA GLOBAL	5,9	5,0		6,4	4,7	MITJANA GLOBAL		

Font: Seguretat i victimització a Balears 2010

A Formentera, els nivells d'importància han augmentat, encara que no de manera sensible. En qualsevol cas, els índexs tenen la menor intensitat de totes les Illes Balears. Així doncs, és rellevant l'augment "d'intensitat" de determinades situacions: el **gamberrisme** i la **petita delinqüència** tenen enguany una importància superior a

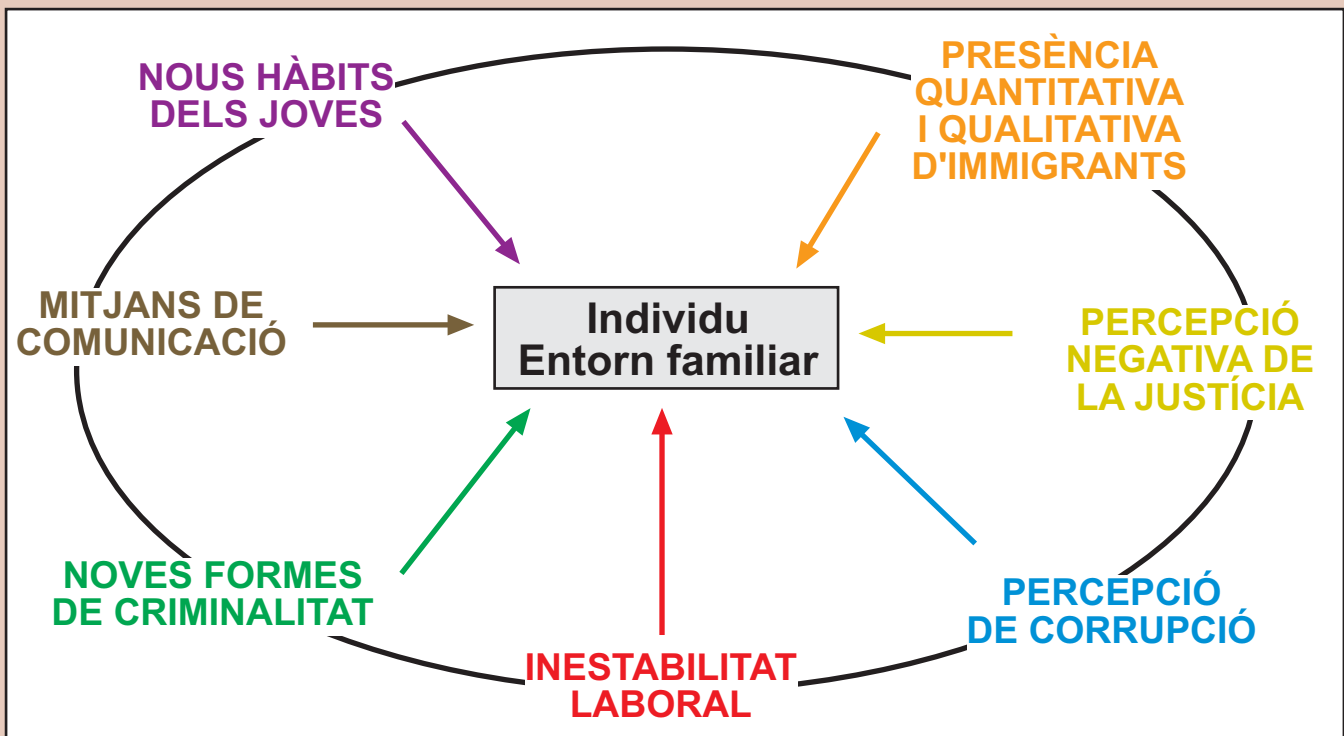
la de 2009. També són situacions significatives d'inseguretat la **persones sense feina** i les **bandes juvenils**. Cal destacar que Formentera és l'únic territori on la presència d'**immigrants** i la seva indentificació com a potencials competidors laborals no apareix entre els principals generadors d'inseguretat.

LA CRISI I ELS FACTORS D'INSEGURETAT

Com s'ha anat explicant al llarg d'aquest Quadern, vivim en una situació de crisi, dominada per la incertesa a tots els nivells: econòmic, laboral, polític i social. Aquestes incerteses es concreten en un conjunt de factors d'inseguretat, que precisament en l'època actual assoleixen més rellevància sobre la percepció que les persones tenen de la seva seguretat i la del seu entorn més proper. Així doncs, al quadre adjunt es reflecteixen, quins són, des d'una perspectiva àmplia i global, aquests factors a les Illes Balears. Com es pot comprovar, hi trobam aspectes tan rellevants com la **presència quantitativa i qualitativa d'immigrants**, la **inestabilitat laboral** o les negatives percepcions ciutadanes envers la **justícia** i la **corrupció**.

TAULA N° 6

FACTORS D'INSEGURETAT EN ÈPOCA DE CRISI

Font: Seguretat i victimització a Balears 2009

Tal i com s'observa a la gràfica superior, hem destacat un conjunt de factors que afecten, d'una manera més o menys intensa, a les persones i al seu entorn més proper, configurant la seva percepció de seguretat o inseguretat.

La crisi socioeconòmica actual és, com ja hem destacat, protagonista indiscutible de la sensació actual d'incertesa dels ciutadans i ciutadanes de Balears. Així, un dels principals factors d'inseguretat és la creixent **inestabilitat laboral**, concretada en situacions d'atur, precarietat i temporalitat. Això provoca, d'una banda, una manca de confiança en el futur i, d'altra, una visió cada cop més negativa de les persones aturades.

La **presència quantitativa i qualitativa d'immigrants** com a factor d'inseguretat també té una vessant laboral, doncs es veu a l'immigrant com a competència al mercat de treball; però també un component social, quan s'identifica a la persona immigrada amb un delinqüent potencial.

Després dels darrers escàndols polítics i judicials no es podia deixar de banda la percepció ciutadana de que existeix una **corrupció** política generalitzada i inevitable, el que provoca una desconfiança creixent cap a les institucions polítiques.

La **justícia** també es veu afectada per aquests casos de corrupció, però també per la sensació d'una aplicació laxa o inadequada de les lleis, sobretot en casos de petita delinqüència.

Els **nous hàbits dels joves** també s'inclouen dins aquest esquema: ocupació de la via pública, el famós botelló, petits actes de gamberrisme... són vistos com a factors d'inseguretat per la ciutadania.

Finalment, cal destacar el paper dels **mitjans de comunicació** en la sensació d'inseguretat, doncs és ben sabut que el que no se comunica no existeix.